

פסק דין תקדימי של בית המשפט העליון מחמיר וקובע כי הקנס המנהלי מהווה עונש מינימום מזכר לקוחות - אפריל 2025

לקוחות יקרים,

לתשומת ליבכם - בפסק דין תקדימי של בית המשפט העליון נקבע שסכום הקנס המנהלי, על מי שיבקש להישפט ויורשע, יהווה עונש מינימום. החלטה מאתגרת זו מהווה שיקול נוסף אותו יש לשקול בעת ההחלטה על דרך ההתמודדות עם קנסות מנהליים.

פסק הדין אשר ניתן ביום 07.04.2025, עוסק בדרך גזירת העונש של מי שהוטל עליו קנס מנהלי, ביקש להישפט, והורשע.

ואולם, אין הוא מעקר טענות טובות אחרות, אשר כבר הביאו את לקוחותינו לתוצאות טובות מאוד עד כה. למשרדנו ניסיון רב בניהול הליכים מנהליים, ובהליכים פליליים בעבירות רגולטביות, ועל כן, אנחנו ממליצים להתייעץ עמנו, כדי לסייע לבחון כל מקרה לגופו.

פסק הדין ניתן בבית המשפט העליון (כב' הש' סולברג, אלרון וכנפי-שטייניץ) ברע"פ 6621/23 מד"י נ' גרין ואח' (07.04.25), בעקבות בקשת רשות ערעור של המדינה בעניין אשר עורר שאלה משפטית עקרונית ונדרש בתיקים רבים – היחס שבין סעיף 14 לחוק העבירות המנהליות, תשמ"ו – 1985 (להלן: "חוק העבירות המנהליות") לבין תיקון 113 לחוק העונשין, תשל"ז – 1977 (להלן: "חוק העונשין"). זאת במסגרת גזירת עונשו של מי שביקש להישפט והורשע, לאחר שהוטל עליו קנס מנהלי בגין ביצוע עבירה לפי חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק התכנון והבניה").

אומנם, פסק דין זה עסק בקנס מנהלי שהוטל בעקבות עבירה על חוק התכנון והבניה, ועל כן הוא עוסק בתכלית של תיקון 116 לחוק התכנון והבניה (תיקון אשר עסק בפרק האכיפה בחוק), אך עניינו יוצא מגדרו

סידני, אוסטרליה
50 Carrington St, NWS 2000
T. +61-2-90606206

באר שבע
גב ים, רחוב האנרגיה 77
ט. 03-6071450
פ. 08-6155780

תל אביב
מגדל אלקטרה, יגאל אלון 98
ט. 03-6078607
פ. 03-6078666

ירושלים
הגן הטכנולוגי מלחה, בניין 1
ט. 02-5607607
פ. 02-5639948

של עבירות על חוק זה, והוא צפוי לחול בעת גזירת הדין של כל מי שביקש להישפט לאחר שקיבל קנס מנהלי, בכל אחת מהעבירות הרבות המוגדרות כעבירות מנהליות.

הצורך בהכרעה, נבע ממפגש, או "התנגשות", בין שני סדרי חוק הקובעים את אופן גזירת הדין-

הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה אשר עוגן במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, הסדר כללי הקובע, כי בעת גזירת הדין על בית המשפט לקבוע תחילה מתחם ענישה כללי ההולם את המעשה (במסגרתו יובאו, בין היתר, הערך החברתי שנפגע, מידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנוהגת, ונסיבות שקשורות בביצוע העבירה), ולאחריו לקבוע את עונשו של הנאשם בתוך המתחם (תוך התחשבות בנסיבות אישיות של הנאשם שאינן קשורות בביצוע העבירה).

סעיף 14 לחוק העבירות המנהליות, הסדר ספציפי הקובע, כי מי שביקש להישפט לאחר שהוטל עליו קנס מנהלי, והורשע, לא יפחת הקנס שיגזר עליו, אם הוא העונש היחיד, מסכום הקנס המנהלי שבמקור (נזכיר, כי הקנסות המנהליים בגין עבירה על חוק התכנון והבניה, מגיעים לכדי מאות רבות של אלפי שקלים. במקרה שנדון בפסק הדין הקנס עמד על 900,000 ₪). הנה, סעיף 14 לחוק העבירות המנהליות מגביל את שיקול הדעת של בית המשפט.

בפרקטיקה - לרוב, בתי משפט גוזרים קנסות בסכומים גבוהים מאוד על מי שביקש להישפט בעקבות קנס מנהלי. זאת בשעה, שבהליך בגין אותה עבירה ממש, אשר החל בכתב אישום, בתי המשפט גוזרים קנסות נמוכים בהרבה. כך, שהעונש הצפוי תלוי בזהות הגוף האוכף (האם זו רשות שמוסמכת לעשות שימוש בקנסות מנהליים).

בפסק הדין הוצגו שתי גישות שונות לאופן שיש ליישב בין סדרי החוק –

הגישה של כב' השופט סולברג אשר נתן בכורה ועדיפות להסדר אשר בסעיף 14 לחוק העבירות המנהליות, כך שתחתית מתחם העונש ההולם לא יפחת מסכום הקנס המנהלי המקורי (אלא בנסיבות מיוחדות).

למעשה, כב' הש. סולברג קבע, כי יש לראות בסכומי הקנסות המנהליים "עונשי מינימום". גישה זו מהווה, על פי כב' הש. סולברג, קריאה הרמונית של שני ההסדרים יחד; משמרת את הכלל בדבר העדפה של ההסדר הספציפי; מגשימה את תכליות תיקון 116 לחוק התכנון והבניה, ומונעת הליכי סרק.

סידני, אוסטרליה
50 Carrington St, NWS 2000
T. +61-2-90606206

באר שבע
גב ים, רחוב האנרגיה 77
ט. 03-6071450
פ. 08-6155780

תל אביב
מגדל אלקטרה, יגאל אלון 98
ט. 03-6078607
פ. 03-6078666

ירושלים
הגן הטכנולוגי מלחה, בניין 1
ט. 02-5607607
פ. 02-5639948

הגישה של כב' השופט אלרון שונה, והוא דווקא נתן העדפה להבניית הענישה הכללית אשר בתיקון 113 לחוק העונשין. הסכומים אשר נקבעו כקנס מנהלי מהווים, על פי כב' הש. אלרון, "סמן מנחה", אך לא עונש מינימום. כלומר, תחתית מתחם הענישה יכולה להיות נמוכה מסכום הקנס המנהלי שבמקור.

דרך זו נדרשת, על פי כב' הש. אלרון, כדי למנוע הרתעה וחסם נוסף מפני גישה לערכאות השיפוט. ממילא, החלטת נקנס, אם לבקש להישפט כרוכה במורכבות נוכח ההשלכות של ניהול ההליך (לרבות הסיכון בהרשעה פלילית בסופו). זאת גם אם נקנס משוכנע, כי נעשה לו עוול על ידי הרשות שהטילה את הקנס. התלבטות זו תגבר עת הקנס המנהלי יהווה "עונש מינימום".

בנוסף, כב' הש. אלרון מבהיר, כי המחוקק נזהר מאוד מלהגביל, באופן נוקשה, את שיקול הדעת השיפוטי בעת גזירת העונש. בהתאם, עונשי מינימום נקבעו במקרים חריגים ומצומצמים מאוד. והנה כאן, צמצום שיקול הדעת של בתי המשפט נקבע בסכומים שבתוספת לתקנות, ולא ע"י המחוקק הראשי.

כב' השופטת כנפי-שטייניץ הכריעה בין שתי הגישות, והצטרפה לדעתו של כב' הש. סולברג, הן נוכח לשון סעיף 14 לחוק העבירות המנהליות, והן על מנת למנוע הליכי סרק.

נעיר, כי השאלה שנדונה בפסק דין זה רלבנטית רק כאשר הקנס הינו העונש היחיד. כאשר בית המשפט ימצא לגזור עונשים נוספים לקנס, הרי שהוא פטור מהגבלת המינימום אשר בסעיף 14 לחוק העבירות המנהליות. ואולם, בעבירות ממין זה, על פי רוב, קנסות הן העונש היחיד.

לסיכום, בית המשפט העליון הכריע במחלוקת בדבר הדרך הנכונה בעת גזירת העונש של מי שהוטל עליו קנס מנהלי, ביקש להישפט, והורשע. על פי ההלכה שנקבעה, בהיעדר נסיבות מיוחדות, הקנס המנהלי אשר הושת על הנאשם, יהווה למעשה עונש מינימום.

נשמח להמשיך לסייע ולייעץ בכל מקרה שיתעורר, ולבחון כל מקרה לגופו.

*גילוי נאות: כותב שורות אלו היה ממנסחי תיקון 116 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965.

סידני, אוסטרליה
50 Carrington St, NWS 2000
T. +61-2-90606206

באר שבע
גב ים, רחוב האנרגיה 77
ט. 03-6071450
פ. 08-6155780

תל אביב
מגדל אלקטרה, יגאל אלון 98
ט. 03-6078607
פ. 03-6078666

ירושלים
הגן הטכנולוגי מלחה, בניין 1
ט. 02-5607607
פ. 02-5639948

עו"ד איל ד. מאמו, שותף
ראש מחלקת תכנון ובנייה (משותף)
Eyal@agmon-law.co.il

עו"ד אשר זליגר, שותף
מחלקת תכנון ובנייה
Asher@agmon-law.co.il

עו"ד כוכבי נצח-דולב, שותפה
מנהלת מחלקת ליטיגציה מנהלית
Cochavit@agmon-law.co.il

עו"ד אבי פורטן, שותף
ראש מחלקת תכנון ובנייה (משותף)
Avi@agmon-law.co.il

סידני, אוסטרליה

50 Carrington St, NWS 2000
T. +61-2-90606206

באר שבע

גב ים, רחוב האנרגיה 77
ט. 03-6071450
פ. 08-6155780

תל אביב

מגדל אלקטרה, יגאל אלון 98
ט. 03-6078607
פ. 03-6078666

ירושלים

הגן הטכנולוגי מלחה, בניין 1
ט. 02-5607607
פ. 02-5639948